



כנס אספנט-ישראל 2019 "גבולות מדינת הרווחה במציאות משתנה: מי בחוץ ומי בפנים?"

אתגרים והזדמנויות במדיניות חברתית וביישומה

בהקשר הישראלי הייחודי, עולה גם השאלה אם המדיניות החברתית, ומדיניות הרווחה בפרט, צריכה להתייחס לכלל הציבור כאל מקשה אחת או להתאים את עצמה ל"שכטים" בישראל ולגיוון התרבותי, שבעבר לא זכה להתייחסות מספקת במסגרת מדיניות הרווחה. שאלה זו נוגעת, בין היתר, להתייחסות של מערכת הרווחה לקבוצות מובחנות בקרב אזרחי ישראל; ליישום המדיניות החברתית במרכז ובפריפריה הגיאוגרפית והחברתית; למדיניות (או להיעדרה) ביחס לקבוצות מודרות כדוגמת מהגרי העבודה ומבקשי המקלט; וכן במבט לעתיד לשינויים הדמוגרפיים הצפויים. השינויים הללו מכתבים מציאות חיים מורכבת, המאופיינת בניוטים דרך גבולות מצטלבים, אשר מגדירים ומגדרים את חוויות היום-יום שלנו.

כנס אספנט 2019 נועד לעסוק במשמעויות השונות של הגבולות במציאות המשתנה תדיר: בהצטלבויות של גבולות חברתיים וגיאוגרפיים ובהשפעת גבולות אלו על חיי היום-יום של אוכלוסיות מגוונות; בגבולות מדיניות הרווחה במציאות המשתנה ובהשלכותיהם על הכלתן או הדרתן של אוכלוסיות שונות; וכן בסיכונים והאתגרים שיוצרת המציאות המשתנה - ולצדם גם שינויים טכנולוגיים, תפיסות חדשות ויזמות חברתיות.

הכנס התקיים השנה בשיתוף פעולה פורה עם ארגונים בולטים העוסקים במדיניות חברתית בתחומים שונים, בהם המוסד לביטוח לאומי (מנהל המחקר והתכנון), משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (אגף בכיר למחקר, תכנון והכשרה - מתו"ה), אש"ג'וינט ישראל, מכון חרוב, איגוד העובדים הסוציאליים וקרן רש"י. שיתופי הפעולה הללו הניבו מושבים בנושאים הרלוונטיים למדיניות החברתית בתחומי הרווחה והשירותים החברתיים.

במהלך יום הכנס התקיימו שתי מליאות ו-24 מושבים מקבילים, שעסקו בנושאים מגוונים, חלקם חדשניים: עבודה סוציאלית מודעת-עוני; חסמים בצריכת שירותים סוציאליים בקרב צעירות ערביות; דילמות ואתגרים בהוראת פרקטיקת מדיניות ומיציאיות; התפתחות העבודה הסוציאלית בישראל; פרקטיקת מדיניות כשירות-תרבות בחברות מרובות-תרבותיות; מדיניות הטיפול בשירותי הרווחה ובריאות הנפש; הגירה והשלכותיה על מערך הרווחה הלאומי; מדיניות רווחה וטיפול בילדים ובנוער, היחסים שבין צרכני השירותים לבין העובדים הסוציאליים; עבודה מאורגנת וחיזוק מדינת הרווחה; עבודה סוציאלית ותעסוקה; סוגיות בביטוח הלאומי; האיתנות הפיננסית של המוסד לביטוח הלאומי; ומושבים רבים נוספים.

אחד המחקרים הבולטים במושב "עבודה סוציאלית מודעת-עוני", בהובלתה של פרופ' מיכל קרומר נבו, הוצג על ידי עו"ס אלה ברנד-לוי, דוקטורנטית בפקולטה לניהול באוניברסיטת בן-גוריון בנגב. מחקר זה בחן את תפיסות מקבלי השירות את הטיפול הסוציאלי במחלקות לשירותים חברתיים. במחקר זה נמצא כי הטיפול בתכניות ייחודיות מודעות-עוני מעלה את שביעות הרצון מהקשר עם העובד הסוציאלי במהלך הטיפול. זאת ועוד, המחקר מצא כי טיפול על ידי עו"ס משפחה מודעת-עוני במסגרת הטיפול השגרתי הגדיל את שביעות הרצון ביחס לטיפול השגרתי הרגיל עד לרמה של שביעות הרצון בתכניות הייחודיות.

"אם לא תהיה אינטגרציה בין ארבעת 'השכטים' - חילונים, דתיים, ערבים וחרדים, האי-שוויון בישראל יגדל בשנים הבאות לעומת המקובל במדינות ה-OECD. זאת למרות הצמיחה הכלכלית במשק הישראלי. לפיכך, יש לדאוג להפניית משאבים לתחום החינוך, לקדם השתלבות של אוכלוסיות מגוונות בשוק העבודה ולתת מענה רחב בתחום הבריאות. חבל שהמדינה אינה משתמשת מספיק בצמיחה הכלכלית ובטכנולוגיות ההייטק כדי לצמצם את הפערים." בדבריו אלו סיכם ד"ר מיקאל פורסטר (Michael Förster), אורח הכבוד של כנס אספנט 2019, את ההרצאה המרכזית על אי-שוויון וניעות חברתית במדינות ה-OECD.

ד"ר פורסטר הוא חוקר בכיר בקבוצת המחקר העוסקת ברעיון הצמיחה המכלילה (Inclusive Growth) בארגון ה-OECD. לדבריו, המשק הישראלי מתאפיין בצמיחה כלכלית וטכנולוגית, אולם צמיחה זו מלווה באי-שוויון גבוה ביחס למדינות ה-OECD.

"גבולות מדינת הרווחה במציאות משתנה: מי בחוץ ומי בפנים?"

זו הייתה השאלה-הכותרת של כנס אספנט ישראל (ESPAnet Israel) העשירי, שהתקיים בתאריך 14 בפברואר 2019 במרכז האקדמי רופין. אספנט ישראל הוא הפורום המייצג את ישראל ברשת ESPAnet האירופית לחקר מדיניות חברתית. זהו פורום לחקר מדיניות חברתית ומדינת הרווחה המאגד חוקרים וחוקרות ממגוון מוסדות אקדמיים, קובעי וקובעות מדיניות ואנשי ונשות מקצוע העוסקים/ות בעיצוב המדיניות החברתית, ומשמש במה לדיון ולעיון בחקר מדיניות חברתית ולמפגש בלתי אמצעי בין האקדמיה לבין ה"שטח".

בכנס השנתי של אספנט ישראל התקבצו כ-250 חוקרים וחוקרות, עובדים סוציאליים ועובדות סוציאליות, מנהלי ומנהלות ארגוני רווחה וכן קובעי וקובעות מדיניות, כדי לשמוע ולהציג עבודות מחקר עדכניות בתחומי המדיניות החברתית בישראל.

הכנס התקיים על רקע ההבנה שמציאות החיים בישראל ובמדינות המערב משתנה במהירות רבה בעקבות השינויים הדמוגרפיים הניכרים המאפיינים את תקופתנו, גלי ההגירה ההמוניים, השינויים המבניים בשוק העבודה ובדפוסי ההעסקה, התמורות הרבות בשיח הפוליטי והאייצובות הכלכליות. שינויים אלו מעוררים שאלות באשר להמשך מדיניות הרווחה הנוכחית, וביניהן: האם מסוגלת מדיניות זו להתמודד עם האתגרים החדשים ולתת מענה לצרכים נוספים? האם היא מנסה לצפות את השינויים או מסתפקת בניסיון להגיב עליהם? מהו תפקידם של אנשי השדה בתהליך ההסתגלות לשינויים המתרחשים? מהו תפקידה של האקדמיה בפיתוח מדיניות חברתית שתיתן מענה לאתגרי העתיד?

ד"ר רונית ראובן אבן-זהב - ראשת המחלקה לעבודה סוציאלית, המרכז האקדמי רופין; יו"ר כנס אספנט 2019.

ד"ר פנינה דולברג - המחלקה לעבודה סוציאלית, המרכז האקדמי רופין; יו"ר הוועדה המדעית, כנס אספנט 2019.

עו"ס עמית צריקר, MSW - המחלקה לעבודה סוציאלית, המרכז האקדמי רופין; יו"ר הוועדה המארגנת של כנס אספנט 2019. zriker@gmail.com



צילום: מחלקת כנסים ואירועים, המרכז האקדמי רופין

מושבים נוספים בכנס התייחסו לתפקידם של מומחים מהשדה בפיתוח מדיניות הרווחה כמענה לאתגרי העתיד. המושבים "סוגיות בביטוח הלאומי" (בחסות המוסד לביטוח לאומי), בהובלת פרופ' דניאל גוטליב, סמנכ"ל תכנון ומחקר במוסד לביטוח לאומי, ו"האיתנות הפיננסית של הביטוח הלאומי", בהובלתה של ד"ר מיכל קורא מבית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת חיפה, התייחסו לסוגיות של צמיחה מקליה. במושבים אלו הוצגה הצעת רפורמה בדמי הביטוח הלאומי ותוארו התהליכים הפוליטיים של הרפורמות הנרחבות בתחום הביטוחן הסוציאלי בישראל, למשל בתכנית החיסכון לכל ילד בישראל. במושב "מדיניות הרווחה והביטוחן הסוציאלי בתחום הטיפול בקשישים ובבני משפחותיהם" (בחסות אשלי'גינט ישראל), בהובלתה של ד"ר פנינה דולברג מהמחלקה לעבודה סוציאלית במרכז האקדמי רופין, נדונו שאלות הנוגעות להזדקנות האוכלוסייה ולהשלכותיה על הטיפול בזקנים ועל בני המשפחה המטפלים בהם. במושב זה הוצג התהליך הפוליטי שאפיין את הרפורמה בתכנית ביטוח הסייעוד במסגרת חוק הביטוח הלאומי ונדונו אתגרי בני המשפחה המתמודדים עם טיפול בזקנים בחברה הישראלית בכלל, ובחברה הערבית בפרט. באחת ההרצאות במושב הציגה תמר בסביץ, מנהלת תכניות בני משפחה מטפלים באשלי'גינט ישראל, את המהלכים בתחום זה שאשלי'גינט שותפה בעיצובם ומקדמת את יישומם, כגון הכשרת רפרנטים לבני משפחה מטפלים במסגרת נציבות שירות המדינה, פיתוח תחום מומחיות "בני משפחה מטפלים" של עובדים סוציאליים במחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות, קידום מדיניות וכן חקיקה.

שינויים אלו מעוררים שאלות באשר להמשך מדיניות הרווחה הנוכחית, וביניהן: האם מסוגלת מדיניות זו להתמודד עם האתגרים החדשים ולתת מענה לצרכים נוספים? האם היא מנסה לצפות את השינויים או מסתפקת בניסיון להגיב עליהם?

המושב דן בשלוש תמות מרכזיות שנמצאו בתפיסת המשתתפים את הטיפול המודע-עוני לעומת הטיפול השגרתי: הטיפול של עו"ס מודע-עוני נמצא כמאופיין ביחסי אמון וקרבה, בעבודה המאופיינת באקטיביות, ביוזמה ובהתייחסות הוליסטית. לעומת אלו, בטיפול השגרתי קיימים בתדירות רבה יותר יחסים מרוחקים ומנוכרים, הוא מאופיין בפסיביות ובהיעדר תגובה וכן ב"כיבוי שריפות" ובהיעדר תכנון טיפול. מושב זה ואחרים דנו בדרכי פעולה רלוונטיות להרחבת הגבולות וליצירת דרכים אפקטיביות לחזק ולעודד את העצמתן של האוכלוסיות המודרות בחברה, אלו שקולן אינו נשמע כחלק מהחברה הישראלית. סוגיה נוספת שנדונה במהלך הכנס הייתה תפקידה של האקדמיה בפריצת הגבולות של שירותי הרווחה ובהיות האקדמיה מרחב להתנגדות ולשינוי. כך, לדוגמה, במושב "חסמים בצריכת שירותים סוציאליים בקרב צעירות ערביות", שהובילה ד"ר חנין אליאס מהמחלקה לעבודה סוציאלית במרכז האקדמי רופין, הוצג קורס חדשני המתקיים בשפה הערבית במסגרת המחלקה לעבודה סוציאלית במכללה. הקורס שם דגש על הכשרת הסטודנטיות תוך פיתוח מודעות להקשר התרבותי והחברתי. ד"ר חנין אליאס וד"ר רות רובין אבן-זהב, מהמחלקה לעבודה סוציאלית במרכז האקדמי רופין, תיארו את תרומתם של מתודות ההוראה ושל נושאי הקורס להשתלבותן של סטודנטיות באקדמיה בהקשר למאפייניהן של נשים ערביות צעירות השייכות למיעוט מגדרי, אתני וחברתי. בין אלו, הוזכרו הנושאים הבאים: חסמים לצריכת שירותים, שיטות התערבות עם נשים ערביות והמדיניות החברתית כלפי צעירות ערביות בישראל.

איכות השירותים החברתיים הניתנים לאזרחים. בכך, הפכו מנהיגי הוועדים במקצועות הטיפוליים ל"נאמנים" של ציבור המטופלים שלהם בדרישה לבלימת תהליכי הפרטה והמסחר והחזרת האחריות על השירות לממשלה.

בהקשר זה, ראוי לציון גם המושב שהוקדש להוצאת הספר החדש "לא צדקה, אלא צדק: פרקים בהתפתחות העבודה הסוציאלית בישראל", בעריכתם של פרופ' ג'וני גל וד"ר רוני הולר מבית הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית באוניברסיטה העברית. במושב זה נדונו סוגיות כגון המחקר ההיסטורי על העבודה הסוציאלית בישראל, תהליך הקמתו של השירות לעבודה קהילתית וההיסטוריה של איגוד העובדים הסוציאליים בישראל.

נושא נוסף, שנדון במקביל למושב זה, היה "הגירה והשלכותיה על מערך הרווחה הלאומי". המושב, בהובלת ד"ר עופר שנער-לבנון מהמחלקה לעבודה סוציאלית במרכז האקדמי רופין, בחן סוגיות כגון גבולות מדינת הרווחה במציאות טרנס-לאומית של עלייה, הגירה ופליטות, מבקשי מקלט בישראל ומדיניות כלפי מהגרי עבודה בישראל.

מושב מסקרן אחר עסק במרקם היחסים שבין צרכני השירות לבין העובדים הסוציאליים. מושב זה, בהובלת פרופ' שמעון שפיר מבית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל-אביב, דן בסוגיות כגון "ביורוקרטים ברמת הרחוב כמשככי חסרים מבניים" (ההרצאה הוצגה על ידי ד"ר ענת לביא ופרופ' רוני סטריאר מאוניברסיטת חיפה), "תפיסותיהם של לקוחות רווחה את תרומתן של תכניות התערבות קהילתיות לצמצום עוני והדרה" (על ידי ד"ר דורית לוי ועו"ס סמדר פרייברג מבית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת בראיילן), ו"עובדים סוציאליים במחלקות לשירותים חברתיים במגזר הערבי" (על ידי עו"ס עמית צריקר, דוקטורנט לעבודה סוציאלית באוניברסיטת בראיילן, ד"ר ענת פרוינד מבית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת חיפה ועו"ס פתחי אבויונס, מנהל המחלקה לשירותים חברתיים בעיריית סח'נין).

מליאת הצהריים הוקדשה להשקת הגיליון המיוחד (גיליון ל"ח, חוברת 1) של כתב העת "חברה ורווחה" בעריכתם של ד"ר יקותיאל (קוטי) צבע, מנהל האגף למחקר, תכנון והכשרה (מתו"ה) במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, ושל פרופ' הלל שמיד מבית הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית באוניברסיטה העברית. הגיליון הוקדש לעיון בסוגיות נבחרות במנהיגות

ובניהול שירותי רווחה - שני מושגים רחבים למדי, המכנסים תחתם היבטים שונים הקשורים למנהיגות בארגונים אלה ולהיבטים שונים הקשורים למלאכת הניהול וההפעלה שלהם. מליאה זו התקיימה בחסות משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים והתארחו בה ד"ר אביגדור קפלן - מנכ"ל משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים; עו"ד אמי פלמור - מנכ"לית משרד המשפטים; רענן דינור - מנכ"ל לשעבר של משרד ראש הממשלה ויו"ר הוועד המנהל של המרכז האקדמי רופין; ופרופ' יוסי תמיר - לשעבר מנכ"ל ג'וינט ישראל. מושב המליאה הונחה על ידי ד"ר צבע ופרופ' שמיד.

הרקע למושב המליאה היה כי תיאוריות רבות עוסקות בתיאור תופעת המנהיגות - מקורותיה, תפקידיה והשפעותיה על הארגונים ועל האנשים המונהגים בהקשרים שונים ובמציאויות ארגוניות וסביבתיות שונות. תחומים אלו משמעותיים ביותר לחקר תפקודם והתנהגותם של שירותי רווחה, אך הם לא קיבלו את תשומת

מושב נוסף (בחסות מכון חרוב), בהובלתה של ד"ר תהילה רפאלי מהמחלקה לעבודה סוציאלית באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, דן בנושאים כגון מעורבותם של צעירים חסרי עוגן משפחתי בעיצוב מדיניות, התערבות בנושא קידום מיניות בריאה ומניעת פגיעות מיניות בקרב מתבגרים וצעירים, אי-ביטחון זמני ומתמשך של משפחות עם ילדים, וכן מצבי סיכון גבוה בקרב נשים צעירות מאוכלוסיות שוליים במעבר לבגרות.

במושב "תפיסותיהם של עובדים סוציאליים לגבי תהליכים מקצועיים", בהובלת פרופ' מנחם מוניקנדס, דיקן הפקולטה לעבודה סוציאלית במכללה האקדמית אשקלון, הוצגו כמה הרצאות, בהן "מחויבות לקריירה בקרב עובדים סוציאליים" (על ידי עו"ס גיל קולטון, דוקטורנט באוניברסיטת חיפה) ו"מחויבות למקצוע של עובדים סוציאליים בעידן הפרטה של שירותים חברתיים" (על ידי עו"ס עמית צריקר, דוקטורנט באוניברסיטת בראיילן). הרצאות אלו עסקו לא רק בתפקידה של האקדמיה בקביעת

מדיניות חברתית ובהשפעה עליה, אלא גם בתפקידם של העובדים הסוציאליים בשדה. מושב אחר התקיים בחסות איגוד העובדים הסוציאליים. מושב זה, שבראשו עמדה עו"ס ענבל חרמוני, יושבת ראש איגוד העובדים הסוציאליים, דן בתפקידו של השדה בפיתוח מדיניות הרווחה כמענה לאתגרי העתיד. במושב זה הודגשו המשמעויות העמוקות של העבודה המאורגנת לחיזוק מדינת הרווחה. הדיון התקיים בהשתתפות ח"כ דב חנין מסיעת "הרשימה המשותפת", ניצן תנעמי מארגון "כוח לעובדים",

מעורבותם של צעירים חסרי עוגן משפחתי בעיצוב מדיניות, התערבות בנושא קידום מיניות בריאה ומניעת פגיעות מיניות בקרב מתבגרים וצעירים, אי-ביטחון זמני ומתמשך של משפחות עם ילדים, וכן מצבי סיכון גבוה בקרב נשים צעירות

פרופ' אורלי בנימין מהמחלקה לסוציולוגיה ולאנתרופולוגיה באוניברסיטת בראיילן, מייסם ג'לג'ולי - יו"ר נעמ"ת במרחב המשולש הדרומי, ועו"ס מעיין סרבר מהפורום למאבק בעוני.

במסגרת הדיון במושב זה, למדנו שעם תום מלחמת העולם השנייה ועד למחצית שנות ה-70 של המאה ה-20, מדינת הרווחה האוניברסלית התבססה במדינות המערב על הברית הפוליטית שנכרתה בין איגודי עובדים חזקים לבין מפלגות, ממשלות בעלות תפיסה סוציאלי-דמוקרטית ומעסיקים אשר פעלו במסגרת שוק כלכלי חופשי. ברית זו הבטיחה את הרחבת השירותים החברתיים ואת הפיכתם מזכות אזרחית אוניברסלית, את הגדלת המיסוי וההוצאה הממשלתית ליעדים חברתיים ואת מעמדם הכלכלי והמקצועי של העוסקים במתן שירותים חברתיים כגון רופאים ואחיות, מורות, עובדות סוציאליות ועוד.

החל משנות ה-1980 התחזקה בעולם הברית בין ההון לבין השלטון תוך פגיעה בכוחם של האיגודים המקצועיים. משטר הפרטה הניאו-ליברלי צמצם מאוד את מעורבותה של הממשלה בכלכלה ובשירותים החברתיים, תוך הפיכתם מזכות אזרחית לסחורה הנקנית למרבה במחיר בשוק החופשי. הפרטת השירותים החברתיים והירידה בכוחו ובהשפעתו הפוליטית של האיגוד המקצועי פגעה מאוד במעמדם ובמספרם של העוסקים במקצועות הטיפוליים ובאיכות השירות שקיבלו האזרחים.

בשנים האחרונות חלה עלייה מרשימה במספר העובדים במקצועות הטיפוליים אשר בחרו לחזור ולהתאגד ולהיאבק על הרחבתם מחדש של השירותים החברתיים ועל מעמדם המקצועי והכלכלי. הרופאים, העובדות הסוציאליות, האחיות ועוד חיזקו את האיגוד המקצועי ואת ארגוני העובדים והפכו אותם לכלי במאבק על מדינת הרווחה ועל



מכון ברקאי

המרכז להכשרת מטפלים
זוגיים, משפחתיים ונרטיביים

לימודי טיפול משפחתי זוגי

להסמכה ע"י האגודה לטיפול זוגי ומשפחתי

- מסלול תיאורטי-מעשי מקיף (תלת-שנתי)
- מסלול תיאורטי מקיף (דו-שנתי)
- ניתן לבחור מסלול חלקי חד-שנתי או קורסים ספציפיים

מסלול בפסיכותרפיה נרטיבית

הרחבה בטיפול זוגי למטפלים מנוסים



ההרשמה לשנה ל"ל 2019/20 - כעת

★ פגישת היכרות והתיעצות ללא תשלום
★ הנחה להרשמה מוקדמת

מכון ברקאי הינו מהחלוצים והמובילים בתחום הטיפול המשפחתי-מערתי בישראל, בעבודה קלינית ובהכשרת מטפלים ומדריכים. אנו פועלים לקידום גישות עכשוויות בטיפול, מקיימים קשרים הדוקים עם מכונים ומטפלים מובילים בעולם, ומביאים ארצה מומחים להעברת השתלמויות. חברי צוות המכון מלמדים גם באוניברסיטאות ובמרכזים משפחתיים ונרטיביים בארץ ובחו"ל ומרצים בכנסים בינלאומיים.

מכון ברקאי מוכר ע"י האגודה הישראלית לטיפול זוגי ומשפחתי כמוסד הכשרה בקטגוריה א'

האדם אינו הבעיה. הבעיה היא הבעיה

www.barcai.co.il 03-684-2600

מכון ברקאי - רחוב שארית ישראל 37, תל אביב barcai@barcai.co.il

הלב הראויה מצד חוקרי ניהול ותיאוריות ארגוניות. דוברי המושב דנו בסוגיות של מנהיגות ושל ניהול בשירותים החברתיים על רקע אימוצן של גישת "הניהול הציבורי החדש" (New Public Management) ושל גישת "המשילות הציבורית החדשה" (New Public Governance) במערכות הציבוריות בכלל ובשירותים החברתיים בפרט. הדוברים התייחסו לקשיים ולמורכבויות בניהול מערכות ממשלתיות; לאילוצים הנכפים על המערכת על ידי גורמי הרגולציה; ליכולתם ליישם שינויים ורפורמות ארגוניות; למידת היעילות והאפקטיביות של המערכת הממשלתית; לשיפור איכות השירותים ללקוחות; וליחסי העבודה עם הארגונים הלא-ממשלתיים השותפים להם באספקת השירותים.

כנס אספנט 2019 התברך בשני מקבלי אותות הוקרה על מפעל חיים וכן בהענקת פרס המאמר המצטיין לחוקרת/צעירה.

אות ההוקרה של ארגון "אספנט ישראל" על מפעל חיים הוענק לשני חוקרים בולטים: פרופ' מיכל קרומרנבו ופרופ' יצחק בריק.

פרופ' מיכל קרומרנבו מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב זכתה בפרס בגין פיתוח הפרדיגמה של עבודה סוציאלית מודעת-עוני, אשר אומצה על ידי משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים כמודל מוביל לעבודת עו"ס משפחה ותרמה לפיתוח ולקידום של מחקר, של מדיניות ושל פרקטיקה עם ולמען אנשים החיים בעוני.

פרס נוסף למפעל חיים הוענק ל**פרופ' יצחק בריק**, יו"ר האגודה הישראלית לגרונטולוגיה, על פעילותו לאורך השנים בארגונים שונים בתכנון ובפיתוח שירותים לזקנים וכן בקידום מדיניות בתחום הזקנה. פעילות זו, לדעת חברי ועדת הפרס, הביאה לשינוי משמעותי במסגרת שירותי הרווחה בישראל עבור פלח האוכלוסייה שהיקפו המספרי וצרכיו הולכים ותופסים מקום מרכזי בחברה.

פרס המאמר המצטיין לחוקר צעיר הוענק ל**עו"ס שחר תימור-שלוין**, דוקטורנט במחלקה לסוציולוגיה ולאנתרופולוגיה באוניברסיטת בר-אילן, על מאמרו "בין ניהוליות ושיח מקצועי ביקורת: מאבק על פרופסיונליות בעבודה הסוציאלית בישראל", אשר נכתב במסגרת מחקר הדוקטורט שלו ביחד עם מנחת המחקר, **פרופ' אורלי בנימין** מאוניברסיטת בר-אילן.

לראשונה בכנסי אספנט, באי הכנס נהנו ממופע מחול ייחודי של אנסמבל "גשרים جسور" בניהולה של **ראבעה מורקוס-רובה**. המופע "נולד" במטרה לעודד דיאלוג, שיתוף פעולה ויצירה משותפת בין צעירים מתרבויות, ממדינות ומדתות שונות, החולקים תשוקה משותפת ליצירה אמנותית. יצירת המחול שהוצגה בכנס, "פרחים סודקים בטון", עוסקת בזהויות, בטריטוריה, במחיצות ובחללים הנוצרים בין אנשים בקבוצה וביכולת שלהם ליצור ביחד. היצירה הוצגה בחלל שבו עמדו משתתפי הכנס במעגל אנושי גדול, שיצר תחושת מעורבות והשתתפות של הקהל והותיר חומר למחשבה על חלקה של האמנות בעיצוב מדיניות חברתית.

תם אך לא נשלם. חשוב כי נמשיך לענות על שאלות באשר להמשך מדיניות הרווחה הנוכחית ולאיתגרים החברתיים ויחסי הכוח בחברה בין קהילות מיעוט לבין קבוצות רוב, ונבחן את האפשרויות להשתמש בגבולות כסוכני שינוי. כנס אספנט 2019 נועד להתבונן בגבולות כבאירועים המאפשרים להרחיב ידע, להבין מערכות יחסים ולהרחיב רווחה אנושית.

הכנס הציף שאלות ביחס ליכולת של מדיניות הרווחה הקיימת להתמודד עם האתגרים הכלכליים והחברתיים החדשים ובנוגע לתפקידם של אנשי השדה ושל האקדמיה בתהליך ההסתגלות לשינויים המתרחשים ובפיתוח מדיניות הרווחה כמענה לאתגרי העתיד.

שאלות אלה ורבות אחרות ימשיכו להיחקר באופנים שונים ומזוויות שונות בשנים הבאות. הנתונים המקיפים והתכניות שהוצגו בכנס נתנו במה להתבוננות, להקשבה ולפעולה והציבו בפנינו תמרור אזהרה. הם העלו את הצורך להמשיך ולעמוד על המשמר החברתי, בקריאה לפתח מערכת חברתית ההולמת את מיועדיה.